

Johanneksen evankeliumin selitys 23

Joh. 7:1-24. Savonlinnan Tuomiokirkko, 24.2.2016

Jeesus lehtimajanjuhlassa

Viimeksi jäimme Johanneksen evankeliumin selityksessä siihen, että suurin osa häntä seuranneista ihmisistä loukkaantuivat häneen ja lähtivät hänen seurastaan pois. Jeesuksen puhe siitä, että hän on ”elämän leipä” oli ollut heille liikaa. Kuitenkin ainakin Jeesuksen opetuslapsikseen valitsemat kaksitoista miestä pysyivät edelleen hänen seuraajinaan. Heidän syynsä kiteytti opetusapsi Pietari näin: ”Herra, kenen luokse me menisimme? Sinulla on iankaikkisen elämän sanat.”

Galileassa kiertelyä

Jeesuksen toiminta oli siis saanut inhimillisesti katsoen jonkinlaisen kolauksen. Mutta hän ei antanut periksi vaan jatkoi kiertelyä, varmaankin edelleen saarnaten ja parantaen.

Tämän jälkeen Jeesus kiersi eri puolilla Galileaa. Juudeassa hän ei halunnut liikkua, koska juutalaiset etsivät tilaisuutta tappa hänet. Juutalaisten lehtimajanjuhla oli lähellä (Joh. 7:1-2).

Tuo ilmaus ”tämän jälkeen” on epämääräinen. Ilmeisesti kyse on noin puolen vuoden jaksosta, josta Johannes ei kerro evankeliumikirjassaan mitään. Edellinen kertomus tapahtui lähellä juutalaista pääsiäisjuhlaa. Nyt tässä käsillä olevassa jaksossa kerrotaan tapahtumista, jotka olivat ajallisesti lähellä lehtimajanjuhlaa, joka on syksyllä.

Jeesuksen veljet sanoivat hänelle: "Lähde Juudeaan, niin opetuslapsesikin näkevät, millaisia tekoja sinä teet. Eihän kukaan salaile tekojaan, jos haluaa julkisuutta. Jos kerran pystyt tällaiseen, näytä maailmalle, kuka sinä olet! Veljetkään eivät näet uskoneet häneen. " (Joh. 7:3-5)

Nuo Jeesuksen veljet olivat ilmeisesti Marian ja Joosefin lapsia, jotka Maria oli saanut Jeesuksen jälkeen. Oikeastaan he olivat velipuolia, sillä Joosefhan ei ollut Jeesuksen biologinen isä.

He suostuttelivat Jeesusta lähtemään Jerusalemiin. Ei ollut mitään järkeä tehdä ihmetekoja syrjäisessä Galileassa. Jos aikoi olla Messias, niin oikea paikka toimia oli Jerusalem. Siellä oli paljon ihmisiä ja se oli muutenki Pyhien kirjoitusten mukaan Messiaan paikka.

Veljet eivät uskoneet

Miksi noista Jeesuksen veljistä sanotaan, että hekään eivät uskoneet Jeesukseen? Se on aika outoa. Hähän ovat selvästikin nähneet Jeesuksen ihmetekoja. Sanovathan he: ”Jos kerran pystyt tällaiseen, näytä maailmalle, kuka sinä olet!” Miksi heistä silti sanotaan, että ”veljetkään eivät näet uskoneet häneen.”

Varmaankin siksi, että apostoli Johanneksen mukaan Jeesuksen uskominen on jotain muuta kuin uskomista hänen voimaansa tehdä ihmetekoja. Tämähän kävi ilmi jo kolmannen luvun kertomuksesta Nikodemoksesta. Hän tapasi Jeesuksen salaa, keskellä yötä ja sanoi hänelle:

”Rabbi, me tiedämme, että sinä olet Jumalan lähettämä opettaja. Ei kukaan pysty tekemään sellaisia tunnustekoja kuin sinä, ellei Jumala ole hänen kanssaan.” (Joh. 3:2)

Jeesus ei kuitenkaan pitänyt tuollaista uskoa minään. Hän rupesi opettamaan Nikodemokselle uudesti syntymästä ja uskosta siihen, että Jumala on antanut hänet maailmaan pelastamaan ihmiset synneistään.

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän (Joh. 3:16).

Jeesuksen veljien kohdalla oli varmaankin kyse samanlaisesta ilmiöstä. He uskoivat kyllä sen, että Jeesus pystyi tekemään ihmeitä. Mutta silti he eivät uskoneet Jeesukseen sillä tavalla kuin Jeesus tahtoi häneen uskottavan.

Kuka sitten uskoi Jeesukseen oikein? Johanneksen evankeliumin alkupuolella on esimerkkejä tällaisista ihmisistä. Heitä on ainakin samarialainen nainen Sykarin kaivolla. Lopulta koko Sykarin kaupungin väki uskoi Jeesukseen.

He sanoivat naiselle: ”Nyt emme enää usko vain sinun puheesi perusteella. Me olemme nyt itse kuulleet häntä ja tiedämme, että hän todella on maailman pelastaja.” (Joh. 4:42).

Toinen esimerkki Johanneksen evankeliumin alkupuolella on kuninkaan virkamies, jonka pojan Jeesus paransi. Hänestä sanotaan: ”Mies uskoi mitä Jeesus hänelle sanoi, ja lähti.”

Eli: se on Johanneksen evankeliumin mukaan oikeata uskoa, kun luottaa Jeesuksen sanoihin siitä, että hän on maailman pelastaja. Pienoisevankeliumi Joh. 3:16 on hyvä yhteenveto tästä.

Jeesuksen veljillä ei vielä tuossa vaiheessa ollut tuollaista uskoa. Myöhemmin ainakin jotkut heistä tulivat uskoon ja ymmärsivät, kuka heidän velipuolensa todella oli. Apostolien teoissa kerrotaan, että Jerusalemin alkukristityt ”pitivät kaikki yhtä ja rukoilivat lakkaamatta yhdessä joukkoonsa

kuuluvien naisten sekä Jeesuksen äidin Marian ja Jeesuksen veljien kanssa.” (Apt 1:14). Näistä veljistä Jaakob –nimisestä tuli seurakunnan johtaja, joka myöhemmin mestattiin.

Minun aikani ei ole vielä tullut

Jeesus sanoi heille: "Nyt ei ole vielä minun aikani - teille taas sopii mikä aika hyvänsä. Maailma ei voi vihata teitä, mutta minua se vihaa, koska minä todistan, että sen teot ovat pahat. Menkää te vain juhille. Minä en tule tähän juhlaan, sillä minun aikani ei ole vielä tullut." Näin hän sanoi ja jäi Galileaan (Joh. 7:6-9)

Tämä on kai ymmärrettävä siten, että Jeesus ei tahtonut tapattaa itseään vielä. Jerusalemiin meneminen oli vaarallista, koska juutalaisten johtomiehet vihasivat häntä. Heillä oli siihen syynsä, sama kuin se, millä koko maailma eräässä mielessä vihaa Jeesusta: hän nimittäin todistaa maailmalle, että sen teot ovat pahat. Siksi hän ei halunnut mennä vielä noille Jerusalemin pääsiäisjuhille. Hän ajatteli, että se maksaisi hänen henkensä. Ja hän aavisti, että sen aika ei ollut vielä sinä vuonna.

Miksi Jeesus sanoo tässä, että hän ”todistaa maailmalle, että sen teot ovat pahat”? No se johtuu siitä, että Jeesus sanoi olevansa Vapahtaja, joka on tullut maailmaan sovittamaan ihmisten synnit. Sellainen, jonka synnit tarvitsee sovittaa, on syntinen. Ja Jeesus puhui siitä, että hänen pitäisi antaa henkensä lunnaiksi kaikkien edestä. Että hän olisi Jumalan Karitse, jonka on otettava päällemme syntiemme rangaistuis ja kuoltava puolestamme. Joten: jos hänen puheensa on totta, sinäkin olet Jumalan edessä niin syyllinen, että Jeesuksen piti kuolla sinun vuoksesi.

Tällainen puhe oli ihmisistä inhottavaa, ja on monien mielestä vieläkin. Erityisen inhottavaa se on siksi, että Jeesuksen ihmeteot todistivat, että hänen puheellaan oli katetta. Lopullisesti sen todisti hänen ylösnousemuksensa.

Jeesuksen puheet ja teot syntiemme sovittamiseksi siis tekevät meidät syntisiksi. Se on aika nöyryyttävää. Se on sietämätöntä. Paljon parempi olisi, jos millä tahansa muulla tavalla voisi ansaita kelpollisuutensa Jumalan edessä. Siksi Jeesus sanoi: ”Maailma ei voi vihata teitä, mutta minua se vihaa, koska minä todistan, että sen teot ovat pahat.”

Sittenkin Jerusalemin juhille!

Jeesus kuitenkin toimi toisin ja lähti Jerusalemiin, vaikka oli veljilleen sanonut muuta.

Mutta kun veljet olivat lähteneet juhille, myös Jeesus lähti sinne, ei ihmisten tieteen vaan salaa. Juhlien alettua juutalaiset etsivät häntä ja kyselivät: "Missä se mies on?" Kansan keskuudessa hän oli yleisen kiistelyn aiheena. Toiset kiittivät: "Hän on hyvä mies", toiset sanoivat: "Kaikkea muuta, hän on kansanvillitsijä." Julkisesti kukaan ei kuitenkaan uskaltanut puhua hänestä, sillä kaikki pelkäsivät juutalaisia (Joh. 7:10-13)

Miksi Jeesus toimi näin eikä sen mukaan, mitä oli veljilleen sanonut? Koska hän muutti mieltään. Ehkä hän ajatteli, että kuoleman uhka ei ollutkaan vielä ihan välitön. Ehkä häntä kiinnosti niin kovasti tietää, mitä jerusalemlaiset ajattelivat hänestä. Ja hän saikin tietoa. Toiset pitivät hänen puoltaan, toiset vastustivat.

Ehkä hänellä oli niin palava halu opettaa ilosanomaa, että hän päätti sittenkin lähteä. Ja niin hän sitten opettikin:

Juhlan jo ehdittyä puoliväliin Jeesus meni ylös temppeliin ja alkoi opettaa. Juutalaiset olivat ihmeissään ja sanoivat: "Kuinka tuo oppimaton mies voi tuntea kirjoitukset?" (Joh. 7:14-15)

Hän opetti siis niin hyvin, että se hämmästytti juhlille kerääntyneitä juutalaisia. Tästähän evankeliumit puhuvat muuallakin:

Ja kun Jeesus lopetti nämä puheet, olivat kansanjoukot hämmästyksissään hänen opetuksestansa, sillä hän opetti heitä niinkuin se, jolla valta on, eikä niinkuin heidän kirjanoppineensa. (Matt. 7:28-29)

Jeesusta pidättämään lähetetyt miehet palasivat ylipappien ja fariseusten luo, ja nämä kysyivät: "Miksi ette tuoneet häntä?" Miehet vastasivat: "Yksikään ihminen ei ikinä ole puhunut sillä tavoin kuin hän." (Joh. 7:45-46)

Se teki varmaankin tosi oudon vaikutelman. Jeesus oli toiminut lähes koko aikuisikänsä rakennusmiehenä tai puuseppänä. Hänen ulkomuotonsa ei kertonut korkeasta kirjasivistyksestä. Ja kuitenkin hän osasi opettaa näin hyvin.

Jumalallista opetusta

Mitä hän sanoi selitykseksi?

Jeesus sanoi heille: "Se, mitä minä opetan, ei ole minun oppiani, vaan hänen, joka on minut lähettänyt. Joka tahtoo noudattaa hänen tahtoaan, pääsee kyllä selville siitä, onko opetukseni lähtöisin Jumalasta vai puhunko omiani. Se, joka esittää omia ajatuksiaan, tahtoo kunniaa itselleen. Mutta se, joka tahtoo kunniaa lähettäjälleen, puhuu totta, hänessä ei ole vääryyttä (Joh. 7:16-18)

Eli: minun opetukseni on lähtöisin Jumalasta. Ja siitä on mahdollista vakuuttua, jos haluaa vilpittömästi etsiä Jumalaa.

Jeesuksesta on sanottava, että hän ei yhtään tippaa mielistellyt. Tässäkin tilanteessa hän kävi syyttämään kuulijoitaan:

Mooses antoi teille lain, vai kuinka? Silti yksikään teistä ei noudata sitä. Miksi te haluatte tappaa minut?" (Joh. 7:19)

Tämä on juuri sitä, mistä Jeesus aiemmin veljilleen puhui. ”Minä todistan maailmalle [eli ihmisille], että sen teot ovat pahat.” Hänen kuulijansa halusivat olla ja kuvittelivat olevansa Mooseksen lain innokkaita seuraajia. He luulivat olevansa Jumalalle kelpaavia, koska tunsivat Mooseksen lain ja noudattivat sitä. Mutta Jeesus sanoi: ette te tosiasiasa noudata sitä. Sydämässänne te tahdotte tappaa minut.

Mutta ihmiset eivät nähneet asiaa noin. Heidän mielessään Jeesus oli outoja houereita aiheuttavan hengen vallassa. (Meidän aikananamme sanottaisiin ehkä ”skitsofreenikko” tai ”vainoharhainen”).

Ihmiset sanoivat: "Sinussa on paha henki. Kuka sinut yrittäisi tappaa?" Jeesus vastasi: "Minä tein yhden ainoan teon, ja sitä te kaikki ihmettelette. Mooses sääti teille ympärileikkauksen - se ei tosin ole peräisin Moosekselta, vaan kantaisiltä - ja te toimitatte sen myös sapattina. Jos kerran ihminen ympärileikataan sapattinakin, ettei Mooseksen lakia rikottaisi, niin miksi te olette vihoissanne siitä, että minä sapattina paransin koko ihmisen? Älkää tuomitko sen mukaan, miltä asia päältä katsoen näyttää, vaan tuomitkaa oikein." (Joh. 7:20-24)

Tuo ”yksi ainoa teko”, jonka Jeesus oli Jerusalemissa tehnyt ja joka oli aiheuttanut ihmisissä ihmetystä, oli se, jonka Jeesus oli tehnyt edellisellä käynnillään Jerusalemissa. Siitä kerrotaan Johenneksen evankeliumin luvussa 5. Silloin Jeesus oli parantanut sapattina Betesdan lammikon vierellä lojuneen halvaantuneen miehen ja käskenyt häntä ottamaan vuoteensa ja kävelemään. Sellaista parantamistointa ei olisi saanut sapattina harjoittaa, koska juutalaisten kirjanoppineiden mielestä sapattina ei saanut tehdä minkäänlaista työtä. Koska Jeesus niin teki, häntä alettiin vainota (ks. Joh. 5:9-16). Oli siis ihan oikein ajatella, että juutalaiset halusivat tappaa Jeesuksen. Ei se ollut vainoharhaisuutta, kuten vuoden päästä tapahtuvat tapahtumat osoittaisivat.

Jeesus yritti siis nyt sanoa, että tuo vaino oli älytöntä, myös Mooseksen lain mittapuilla.

Tästä tekstistä voi oppia ainakin sen, että Jeesus aiheutti hyvin voimakkaita ristiriitaisia tunteita, jo silloin, kun hän eli maan päällä. Samaa hän tekee nykyäänkin.

Sen ei pidä kuitenkaan antaa hämätä. Hänestä on mahdollista päästä omakohtaiseen selvyyteen. ”Joka tahtoo noudattaa hänen tahtoaan, pääsee kyllä selville siitä, onko opetukseni lähtöisin Jumalasta vai puhunko omiani.” (Joh. 7:17).

Julkisuudessa Jeesuksesta ei varmaankaan päästä kaikkia tyydyttävään selvyyteen ennen maailman loppua, sen verran vaikeaselkoinen hahmo hän oli ja yhä on.